

Ne náhodou bylo za místo konání listopadové konference Asociace pro urbanismus a územní plánování (AUÚP) na téma Veřejný prostor – veřejná prostranství vybráno město Znojmo – město s dlouhou historií a dochovaným množstvím významných architektonických souborů v centrální části městské památkové rezervace, město s množstvím revitalizovaných veřejných prostranství. Záštitu nad konferencí převzali ministr pro místní rozvoj František Lukl, hejtmán Jihomoravského kraje Michal Hašek, starosta hostitelského města Vlastimil Gabrhel spolu s Českou komorou architektů a Svazem měst a obcí.

Úvod konference patřil základním informacím o Znojmě, které přednesla architektka města Iveta Ludvíková. Znojmo se 34 000 obyvateli je obcí s rozšířenou působností a je druhým největším městem Jihomoravského kraje. Od roku 1971 je Znojmo městskou památkovou rezervací. Na rozloze 50 ha je rozmístěno 167 kulturních památek, z nichž nejnámějnější – románská rotunda Panny Marie a sv. Kateřiny – je národní kulturní památkou. Městu se podařilo většinu veřejných prostranství revitalizovat. Regenerace historického jádra města proběhla v letech 2008–2009. K tomuto účelu využilo město dotačních titulů z Regionálního operačního programu Jihovýchod.

Realizované projekty úspěšných revitalizací veřejných prostranství – Horního a Václavského náměstí, pásu dochovaného fortifikačního opevnění i městského parku představili architekti Michal Říčný a Petr Todorov.

Jak se žije Jihomoravskému kraji bez zásad územního rozvoje a jaké jsou důsledky zrušení tohoto dokumentu, bylo tématem dalšího příspěvku, který prezentovala zástupkyně Jihomoravské-

ho kraje – vedoucí Oddělení územního plánování Jana Janíková.

Základní dlouhodobý koncepční dokument Jihomoravského kraje – Strategii rozvoje Jihomoravského kraje 2020 – představil Pavel Fišer, vedoucí Oddělení strategického rozvoje. Dokument se opírá o čtyři základní pilíře: konkurenceschopnost, sociální soudržnost, infrastrukturu a vyvážený rozvoj území. Jihomoravský kraj provedl v této souvislosti dotazníkové šetření v obcích. Jeho výsledkem bylo vytvoření elektronické databáze v oblastech technické infrastruktury, občanské vybavenosti, rozvojových předpokladů cestovního ruchu a kultury. Výsledky tohoto šetření by měly sloužit jako podklad pro rozvojové záměry jednotlivých obcí (bariéry jejich rozvoje, jakými jsou např. nedostatek pracovních příležitostí nebo nedostatek pozemků pro bytovou výstavbu).

Úvodní příspěvek k danému tématu v kontextu územního plánování přednesl Petr Durdík, předseda Asociace a hlavní moderátor konference. Nastínil v něm historii vývoje veřejných prostranství, jejich funkci, sys-

tém i obecné principy. V druhé části příspěvku se Petr Durdík zabýval ukotvením pojmu veřejné prostranství v legislativě. Stavební zákon zahrnuje veřejné prostranství do veřejné infrastruktury, ale odkazuje na definici v zákoně o obcích, která je však motivována jinými než územně plánovacími požadavky. Potřeba stanovení nové definice pojmu veřejné prostranství pro účely územního plánování se tak stává otázkou do diskuse.

Opolední blok konference zahájil Jaroslav Dokoupil, který se zabýval způsobem vymezení veřejných prostranství v konceptu nového územního plánu města Brna.

Veřejná prostranství v Písku – regeneraci historického jádra na břehu Otavy a urbanistickou koncepcí jedné z městských čtvrtí – prezentovali architekti Jan Mužík a Petr Vávra.

Neprávem opomíjené téma veřejných prostor malých sídel bylo námětem přednášky Václava Štěpána a Miroslava Tůmy s příklady konkrétních realizací veřejných prostranství několika jihočeských obcí.

Horní náměstí

Foto © T. Blatová

Pozdně gotická radniční věž z 15. stol.

Problematice pojetí veřejného prostoru na Slovensku byly věnovány další dva příspěvky. Patrícia Hanzalíková předvedla ukázky řešení veřejných prostranství na příkladu územního plánu Bratislavy (městská část Bratislava-Ružinov) a představila úspěšné projekty – Eurovea (nábřeží), most Apollo, areál Štrkoveckého jezera, park Ostredková, park Ružová dolina, Dulovo náměstí a jezero Rohlík. Zuzana Pallaghyová se zaměřila na problematiku zeleně – zdůraznila její nezastupitelnou funkci v městském prostředí a uvedla příklady úspěšných realizací. Zmínila též potřebu osvěty a výchovy, kterou realizuje Středisko

environmentální výchovy založené při Referátu životního prostředí městské části Bratislava-Ružinov.

Peter Hinterkörner prezentoval projekt rakouského Jezerního města Aspern s důrazem na koncepci a plánování veřejných prostranství. Projekt vídeňské městské části Aspern je realizován podle vítězného projektu dánského architekta Jana Gehla. Tento ambiciózní urbanistický projekt naplňuje představu Smart City. Pod tímto pojmem se skrývá jak efektivní využívání dosavadních zdrojů a systémů, tak jejich propojování s nejnovějšími technologiemi s příznivými ekologickými dopady na životní prostředí. Nezanedbatelnou roli hraje i snížení finančních nákladů. Spojují se zde zájmy vedení města i průmyslových a obchodních kruhů, ale také sociální potřeby a požadavky obyvatel.

Cyklus přednášek prvního dne konference byl završen výročním shromážděním Asociace s následným společenským večerem v prostorách Louckého kláštera.

Následující den zahájili cyklus přednášek zástupci Nadace Partnerství architekti Marie Římanová a Robert Sedlák, kteří představili obnovy veřejných prostranství na konkrétních projektech. Hlavními tématy byly udržitelná mobilita, veřejný prostor jako systém, struktura veřejného prostranství jako koncepční priorita v zadání územního plánu a závazných územně plánovacích podkladů, faktor lidského rozměru jako základní aktivity veřejných

prostranství, vize města a její konkrétní prosazování včetně otázky vzdělávání.

Revitalizaci městského parku Malešín v Praze 10 byl věnován příspěvek Mikoláše Vavřina. Velkorosý projekt malešického parku byl z větší části dotován z evropských fondů. V parku jsou zařízení a atrakce pro děti včetně bezbariérového přístupu, cesty pro cyklisty i in-line bruslaře. Důležitým prvkem je zde voda, ať už v podobě fontán, barevně podsvícených kaskád nebo odpočinkových prostorů s vodními prvky (vodní les).

Od územního plánu k realizaci veřejného prostoru byl název poslední přednášky, kterou prezentoval Bohumil Kováč z Fakulty architektury Slovenské technické univerzity v Bratislavě. Profesor Kováč nastínil historii vývoje veřejných prostranství a zabýval se jejich vymezením v územních plánech, jejich funkcí, hranicí mezi soukromým a veřejným prostorem i novými požadavky na jejich kvalitu.

Cyklus odborných přednášek uzavřela panelová diskuse. Mezi debatujícími odborníky byli zástupci akademické sféry, veřejné správy i projektanti. Diskutující se zaměřili zejména na legislativní souvislosti a problémy, se kterými se při vymezování veřejného prostoru setkávají jak pořizovatelé, tak autoři územně plánovací dokumentace.

Stěžejní příspěvky této úspěšné a podnětné konference jsou publikovány ve sborníku, který je mimořádnou přílohou tohoto čísla.

–tb–